Ügyszám: 1689/K/2007-3.

Antal Attila

vezérigazgató részére

Budapesti Közlekedési

Zártkörűen Működő Részvénytársaság

Budapest

Akácfa u. 15.

1980

Tisztelt Vezérigazgató Úr!

Ön beadvánnyal fordult hozzám, és a Budapesti Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaságnál (a továbbiakban: BKV. Zrt.) a közeljövőben tervezett sztrájk megtartásával kapcsolatosan kérte állásfoglalásomat. Beadványa szerint, az esetleges sztrájk ideje alatt biztosítani kell a BKV. Zrt. működése során a sztrájkról szóló 1989. évi VII. törvényben előírt minimális szolgáltatást, ez okból a dolgozóktól olyan nyilatkozatot kívánnak megkérni, amelyben arról nyilatkoztatják az érintetteket - az érintett önkéntes adatszolgáltatásán alapulva -, hogy a tervezett sztrájk ideje alatt munkába kíván-e lépni, avagy sem.

A médiából értesültem arról, hogy a sztrájkot meghirdető szakszervezeti szövetség - illetőleg az adatkezelésben érintett személyek - a munkáltató adatkérésével kapcsolatosan bírósághoz kíván(nak) fordulni. A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 24. § a) pontja, illetőleg a 27. § (1) bekezdése értelmében az adatvédelmi biztos nem jogosult olyan adatkezelés érdemi vizsgálatára, arra vonatkozó konkrét állásfoglalás kiadására, mellyel kapcsolatosan bírósági eljárás indult. A rendelkezésemre álló adatok alapján tehát, azért, hogy a megindult vagy meginduló bírósági eljárásban született döntést véletlenül se prejudikáljam, az ügyben érdemi állásfoglalást nem teszek. A sztrájk szervezésével, az abban való részvétellel kapcsolatos adatkezelésekről múlt évben, 2006. július 11-én ajánlást tettem közzé (ügyszám: 381/H/2006.), mely honlapomon olvasható. Az ajánlásban tett tájékoztatás mellett, az ismertetett eljárással kapcsolatosan megfogalmazható általános adatvédelmi kérdésekben az álláspontom a következő:

Az Avtv. 3. § (1) bekezdése értelmében személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett személy hozzájárult, vagy ha azt törvény elrendelte. A sztrájkban való részvétel - illetőleg az attól való tartózkodás - az érintett személyes adatának minősül, és mivel nincs olyan törvényi rendelkezés, amely az ilyen jellegű adatok kezelését elrendelné, vagy lehetővé tenné a munkáltató számára, az csak az érintett hozzájárulásának megléte esetén jogszerű.

Az Avtv. 3. § (3) bekezdése értelmében kötelező adatkezelés esetén az adatkezelés célját és feltételeit, a kezelendő adatok körét és megismerhetőségét, az adatkezelés időtartamát, valamint az adatkezelő személyét az adatkezelést elrendelő törvény vagy önkormányzati rendelet határozza meg.

Az Avtv. 2. § 6. pontja értelmében hozzájárulás az érintett kívánságának önkéntes és határozott kinyilvánítása, amely megfelelő tájékoztatáson alapul, és amellyel félreérthetetlen beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adatok - teljes körű vagy egyes műveletekre kiterjedő - kezeléséhez.

A munkaügyi adatkezelések kapcsán a leggyakrabban felmerülő kérdés nem az, hogy az érintett az adatkezeléshez megadta-e a hozzájáruló nyilatkozatát - ez viszonylag könnyen rekonstruálható, eldönthető kérdés - hanem az, hogy annak során az önkéntesség megvalósult-e. Az adataik kezeléséhez a hozzájárulásukat az érintettek sokszor egzisztenciájukat féltve megadják, a jogszerű adatkezelésnek azonban az önkéntesség egy olyan előfeltétele, melynek meglétét a jog útján gyakran igen nehéz rekonstruálni. Az önkéntesség kérdése ugyanis egy olyan belső, szubjektív állapot, mely az egyes érintettek személyiségétől, érzékenységétől függően eltérhet. Míg az adatkezelést az egyik érintett nem érzi aggályosnak, sérelmesnek jogaira nézve, addig egy másik személy már igen. Mindezekből fakadóan, az adatkezelés jogalapját viszonylag egyszerű formai szempontból vizsgálni, tartalmi szempontok alapján azonban már esetenként nehézkes.

Fontos megjegyeznem továbbá, hogy az információs önrendelkezési jogból fakadóan az Avtv. 11. § (1) bekezdés b) pontja értelmében az érintett személy bármikor visszavonhatja a személyes adatai kezeléséhez adott hozzájárulást.

Az adatkezeléssel kapcsolatosan megfogalmazható másik törvényi követelmény a célhoz kötött adatkezelés elve. Az Avtv. 5. §-a értelmében személyes adatot kezelni csak meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében lehet. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie e célnak. Csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas, csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig.

Ez a követelmény objektívebb követelményeket támaszt az adatkezelővel szemben, és - az Alkotmánybíróság joggyakorlatát is alapul véve - az vizsgálandó, hogy az adatkezeléssel megvalósuló cél alkotmányosan elfogadható értékek védelmében korlátozza az érintett jogait, az adatkezelés a cél megvalósításához alkalmas, más, alapjogot nem korlátozó eljárással a cél nem valósítható meg, és csak a megjelölt cél fennállásáig lehet az adatot kezelni.

A célhoz kötött adatkezeléssel ellentétes a készletezésre történő adatgyűjtés. Az Alkotmánybíróság által kialakított gyakorlat értelmében pedig csak a tényleges, és közvetlenül megvalósuló cél érvényesítése felel meg az alkotmányos követelményeknek, ennek hiányában készletre történő adatgyűjtésről van szó. Az olyan adatkezelési cél, amely távoli, elvont, eshetőleges készletre történő adatkezelésnek minősül, az alkotmányos követelményekkel ellentétes.

Budapest, 2007. augusztus 28.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila